

17 KONST AKTUELLT DALSLAND

AKTUELLA UTSTÄLLNINGAR OCH PROJEKT PÅ DALSLANDS KONSTMUSEUM 16/3–12/5 2013

HON VAR ASTRIDS FAVORIT- ILLUSTRATÖR

»Människors land«

Ingrid Vang Nyman var kvinnan bakom den första tecknade versionen av Pippi Långstrump. Det var hon som skapade den i Sverige så välkända bilden av den fräkniga flickan med röda flätor, lappat förkläde och stora skor. Nu visar museet en utställning om denna banbrytande barnboksillustratör som räknas till 1900-talets främsta.

Den första boken om Pippi Långstrump kom 1945 och blev en omedelbar succé. Det blev också genombrottet för Ingrid

Vang Nyman, och under några år på 1950-talet gjorde hon många uppmärksammade barnboksillustrationer. Förutom flera böcker om Pippi Långstrump, illustrerade hon också textböckerna om barnen i Bullerbyn och Kajsa Kavat. Ändå är hon inte alls lika känd som andra tecknare som illustrerat Astrid Lindgrens böcker, trots att samarbetet pågick i mer än 15 år.

Det har många orsaker.

Ingrid Vang Nyman (1916–1959) var en besvärlig människa. Besvärlig på det sättet att hon förstod sitt värde och ville ha bra betalt för sitt jobb, och det var

ovanligt vid den här tiden. Barnboks-författare stod inte högt i kurs, och ännu sämre värderade var barnböckernas illustratörer. Astrid Lindgren, som själv arbetade både som författare och förlagsredaktör på Rabén & Sjögren, hade många hårda meningsutbyten med sin favoritillustratör av denna anledning.

Det berättas i en artikel i Dagens Nyheter (31/1, 2012) av Lena Törnqvist, ansvarig för upp-rättandet av Astrid Lindgrens arkiv på Kungliga Biblioteket i Stockholm.

När bokrättigheterna skulle säljas vidare till andra länder – Astrid Lindgren skötte själv denna hantering på 1940-talet – var det flera förlag som inte accepterade Ingrid Vang Nymans arvodeskrav och istället krävde att få anlita egna illustratörer. Det är anledningen till att Pippi i andra länder kan se helt annorlunda ut än »vår« Pippi. Boken finns översatt till 60 språk.

Men att Astrid Lindgren uppskattade Ingrid Vang Nymans arbete är oomtvistligt. Hon tyckte, som hon uttryckte det; »onaturligt mycket« om teckningarna. I ett brev till illustratören skrev hon: »Du är i närvarande stund Sveriges bästa barnbokstecknare. Men Sveriges bästa barnbokstecknare producerar sig numera inte alls. Bara i mina böcker ... Du skulle kunna ha mycket mera arbete, om du inte på vartenda förlag i Stockholm vore känd för dina osedvanligt höga anspråk.«

Vad Ingrid Vang Nyman tyckte vet vi

Ur Klumpe Dumpe

träffat på akademien och de fick en son. Äktenskapet varade inte länge, 1942 tog hon sonen och flyttade till Stockholm.

Det är nu hon kommer i kontakt med Astrid Lindgren och får sitt genombrott som illustratör. Hennes sätt att teckna med distinkta färgfält, markerade konturer och få men välvalda detaljer, var nytt och annorlunda.

Ingrid Vang Nymans hälsa var under hela livet vacklade, både fysiskt och psykiskt. Under långa tider bodde hon hos släktingar i Danmark. Ett av de sista arbeten hon gjorde, var att förvandla Pippi till tecknad serie i Rabén & Sjögrens barntidning Klumpe Dumpe 1957–59. På luciadagen 1959 tog Ingrid Vang Nyman sitt liv.

Utställningen är producerad av Millesgården i samarbete med Bonnierförlagen och Saltkråkan AB. Den visar ett 40-tal originalillustrationer och uppbyggda lekmiljöer för barn.

Utställningen visas i nedre utställningshallen och pågår t.o.m.12 maj.

inte så mycket om. Det finns inte många spår i arkiven, enligt Lena Törnqvist.

Denna sparsmakade danska illustratör levde ett kort men intensivt liv. Hon föddes 1916 och växte upp i Vejen på södra Jylland. Som 19-åring började hon på Konstakademien i Köpenhamn men lämnade utbildningen efter några år. 1940 gifte hon sig med Arne Nyman, som hon

FOLKKONSTENS RÖST I 2000-TALET

Att Anna Sjons Nilsson kommer från Dalarna är inte svårt att se. Hennes konst tar avstamp i det folkliga berättandet, kurbitsmåleriet och den textila skaparglädje som sedan århundraden frodats i detta landskap. Som en förnyare i denna tradition hör textilkonstnären Anna Sjons Nilsson till de främsta.

–Redan som barn fick jag mycket uppmärksamhet av kvinnorna i byn för att jag var duktig på att sy, berättar hon.

Men det var inte självklart att hon skulle bli konstnär (även om hon som tonåring satt med gubbarna i bystugan och målade kurbits). Nej, sömmerska var den givna karriären för en flink flicka från landet vid den här tiden och ett av hennes första jobb var i en syateljé i Rättvik. Hon var skicklig och uppmanades att vidareutbilda sig på Tillskärarakademin i Stockholm. Sagt och gjort.

–Men det där var inte riktigt min grej. Jag ville egentligen måla.

Hon övergav ganska snart sömmerskeyrket för studier på Nyckelviksskolan, en grundläggande konstnärlig utbildning i Stockholm, gick därefter »Grundis» och sedan Konstfack textil 1978–1983.

På Konstfack hade hon konkretisterna KG Nilsson och Lennart Rhode som lärare. De gjorde starkt intryck och i

»Vad många vi blev«

början av karriären var Anna Sjons Nilsson mer stramt modernistisk i sitt uttryck. Successivt har hon närmat sig de egna rötterna.

–Paul Klee var min husgud. Jag har slitit mycket med problemet att få ihop de här två världarna; måleriet och textilen. Jag vill inte bli Handarbetets Vänner åt mig själv, inte sitta och överföra skisser till textil, utan ha en levande process hela vägen.

Efter tio år i Stockholm flyttade hon hem till Dalarna igen, och i Falun har hon sin ateljé. Det har blivit många

»Frukost i det gröna«

utställningar sedan dess, också utomlands, och många statliga stipendier har stött hennes väg. Hon finns representerad på flera av landets största museer. Vid sidan om det fria skapandet har Hemslöjdsrörelsen varit en återkommande uppdragsgivare, för dem har hon bland annat ritat textila mönster och gjort utställningar.

»I mina arbeten berättar jag gärna en historia«, så beskriver Anna Sjons Nilsson sig själv på Konsthantverkarnas hemsida, där hon är en av medlemmarna. Anna Sjons Nilsson återbrukar; både gamla berättelser, kända konstverk, nytt och gammalt restmaterial. I slutändan bli det underfundiga, ofta varmt humoristiska, bilder, parafraaser och figurer. Hennes kommentarer till både kvinnokamp och andra företeelser i livet.

»Och där står han och morrar« heter ett verk på utställningen som beskriver konflikten mellan konstnärsparet Karin och Carl Larsson (som bodde i Dalarna)

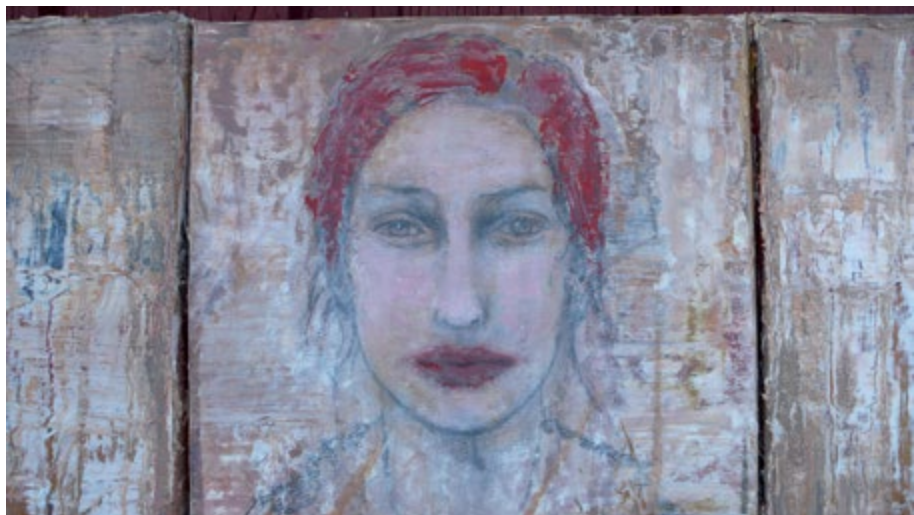
och författaren August Strindberg. Som utgångspunkt har hon tagit Lucas Cranachs 1400-talsmålning av Adam och Eva (= Carl och Karin Larsson) som möter ormen i paradiset.

–De var ju föregångare alla tre, fast på olika sätt. Strindberg med språket och Larssons med sin tankar om inredning och design. De byggde upp sitt paradiset, men i det fanns också en orm, August Strindberg, som angrep dem hårt. Ja, så där går mina funderingar, men jag håller inte på och analyserar så mycket innan jag sätter igång. Jag litar på min intuition. Och så tar jag hjälp av konsthistorien. Men jag gör aldrig några skisser utan låter påhitt och associationer styra mig under arbetets gång, berättar Anna Sjons Nilsson, som snart börjar arbeta med ett utsmyckningsuppdrag för Angereds Närsjukhus utanför Göteborg.

Utställningen visas i Galleriet t.o.m. 12 maj.

MED NATUREN SOM MOTKRAFT

»Schnittke-triptykhonene«

Dag Ronny Pettersen kommer från Norge. Han bor med sin hustru på en ensligt belägen gård nära Kornsjø på gränsen till Dalsland. Naturen är hans ständiga följeslagare; i dagliga göromål, i hans sinne och i hans måleri. För honom är konsten på liv och död.

–Konsten ska predika, om den inte gör det, då är det bara pynt på väggen och då vill inte jag vara med längre, säger Dag Ronny Pettersen (f 1964) övertygande.

Måleriet kan användas i kampen mot miljöförstöring menar han och har tagit som sin uppgift att berätta om naturens storhet, om landskapets speglade betydelse för varje enskild människa, om hur det präglar oss och binder oss samman, över generationer, över länder och gränser.

–Vi behöver platser som kan få oss att se världen med andra ögon. Plats som kan samla människor kring något

annat, något som inte handlar om mätbara, ekonomiska resultat. Som naturreservat, nationalparker, museer, skyddade, unika byggnader och miljöer.

I det sammanhanget, spelar konsten en viktig roll som förmedlande länk, menar Dag Ronny Pettersen.

»Bilder från Ingenmansland« heter hans utställning, Här finns några kvinnoansikten men huvudsakligen är det ett skimrande, upplöst landskapsmåleri.

–Jag bor och arbetar på gränsen till Dalsland. Därför är mina målningar också abstraherade bilder av det dalsländska landskapet. De stora skogarna, den långa horisontlinjen,

»Bilder från Ingenmansland I«

det föränderliga ljuset och alla sjöar och myrar som skapar öppna ytor. Det är förutsättningen för mitt måleri.

–Jag hoppas betraktaren ger sig tid att titta på bilderna och försöker gå in i landskapet, precis som jag gör. Genom den handlingen ser vi också in i oss själva och vår inre horisont, med allt vad det innebär av begränsningar och möjligheter.

Dag Ronny Pettersen tycker mycket om Sverige och han är ofta här.

–Det nya, rika Norge ... jag blir sjuk av att se hur detta samhälle fungerar, säger han och fortsätter;

–Idag handlar allt om att tjäna mycket pengar, då är man en lyckad person. Det gäller ju också konsten. Den har blivit ett investeringsobjekt och konstnären har blivit affärsman.

En utveckling som Dag Ronny Pettersen känner stort motstånd inför. Själv tog han en lång omväg till konstnärsyrket.

–När jag var ung ville jag bli veterinär och jag hade bra betyg. Men jag tecknade och målade också väldigt mycket, fastän jag inte alls kommer från en konstnärlig bakgrund, min familj var en vanlig arbetarfamilj. Jag började därför på en konstskola, men insåg snart att försörja sig som konstnär inte skulle bli lätt. Därför utbildade jag mig till grafisk formgivare, startade en reklambyrå och tjänade bra med pengar. Men efter två år stod jag inte ut längre. Det jag sysslade med var ju horeri och lögn!

1991 blev Dag Ronny Pettersen konstnär på heltid och försörjer sig som sådan. Allt sedan dess har han varit en flitig utställare, både i Sverige, Norge och Danmark. Även i USA och övriga Europa har hans konst hittat många köpare.

Utställningen visas i övre utställningshallen och pågår t.o.m. 12 maj.

»Bilder från Ingenmansland II«

18 maj–7 juli

»PAPPER«

**Gill Wilson, Rob Ryan,
Magie Hollingworth,
Agneta Flock och
Cecilia Levy**

**Anders Lönn & Gunilla
Pantzar** Måleri o objekt

Jögge Sundqvist Trä

13 juli–1 sep

Otto Hesselbom 1848–1913

»REDESIGN«

Återbruk med ett 15-tal
engelska designers

Dan Isaac Wallin Fotografi

7 sep–1 dec

Eva Bengtsson

Keramisk skulptur

»SJÄLVPORTRÄTT«
Samlingsutställning

TRANS Ung design

HALLÅ DÄR!

Har det varit svårt att välja utställare till årets program?

–Både ja och nej. Jag jobbar alltid med planeringen i bakhuvudet, hela året runt. Det är aldrig speciellt svårt, jag har ju många önskemål och visioner, det finns så många spännande konstnärer. Jag skulle gärna ta hit ännu fler utländska utställare! I år har vi glädjande nog fått ja från flera engelska konstnärer.

Hur går det till när du väljer utställare?

–Jag arbetar efter två huvudspår. Det första är naturen. Jag söker konst som är inspirerad av naturen, hämtar sitt material från naturen eller på något annat sätt förhåller sig till natur. Spår nummer två, handlar om det dalsländska kulturarvet. Varje år lyfter vi fram en eller flera konstnärer som har verkat i Dalsland. I år uppmärksammar vi Otto Hesselbom, det är hundra år sedan han dog.

Du gör gärna tematiska samlingsutställningar, i år handlar till exempel en utställning om papper. Varför?

–Jag tycker det är intressant att visa upp hur flera konstnärer jobbar runt samma tema. Det är ett konstpedagogiskt grepp som ger betraktaren möjlighet att jämföra och fundera över olika sätt att lösa konstnärliga problem. Papper och pappersmassa har ju också en fin koppling till Dalslands pappersbrukshistoria.

Är det någon av årets utställningar du speciellt vill framhålla?

–Kanske utställningen om Ingrid Vang Nyman, Pippi Långstrumps illustratör. Det är första gången denna utställning visas i Väst-sverige.

Vi hoppas många hittar hit!

Museichef Helen Backlund

Öppettider:

Mars: lör–sön 11–17

Påskhelgen: tors–mån 11–17

3 april–30 juni: ons–sön 11–17

Produktion: Dalslands konstmuseum

Texter: Anna-Stina Lindén Ivarsson

Form: Sara Lund, Reform

VI ÄR ETT REGIONALT
**KONST
FÄSTE**
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Bonaparte
MUSEICAFFÉ

**Dalslands
konstmuseum**

Uppered 464 40 Åsensbruk
0530-300 98

www.dalslandskonstmuseum.se

Museet stöds av
Västra Götalandsregionen,
Melleruds kommun,
sponsor och vänförening.

DALSLANDS
KONSTMUSEUMS
VÄNFÖRENING

PROVE
management